

Utbildningsdepartementet

YTTRANDE

2020-11-27

Yttrande över betänkandet Bygga, bedöma, betygssätta – betyg som bättre motsvarar elevernas kunskaper, SOU 2020:43, U2020/04429/GV

Autism- och Aspergerförbundet överlämnar härmed sitt yttrande över rubricerade betänkande. Vi arbetar för att skapa bättre levnadsvillkor för personer med autism. Vår vision är ett samhälle där alla kan delta, där personer med autism möts med respekt och har bra livskvalitet genom hela livet. Förbundet representerar omkring 18.500 medlemmar och bland dessa finns personer med egen funktionsnedsättning, närstående och personer som är professionellt verksamma inom området.

Autism- och Aspergerförbundets synpunkter på utredningens förslag

Autism- och Aspergerförbundet tillstyrker utredningens samtliga förslag då vi menar att dessa sammantaget kan förbättra möjligheterna för elever med autism att klara sin skolgång. Vi har förespråkade ämnesbetyg framför kursbetyg under en lång tid.

Det är positivt att utredningen föreslår betygskriterier istället för nuvarande kunskapskrav, vilka varit ett hinder för många elever med autism att nå målen. Kunskapskraven, särskilt i sin tidigare form, tangerade många gånger de svårigheter man har vid autism eftersom man bland annat bedömdes utifrån hur man kunde presentera stoffet snarare än att man hade de kunskaper som efterfrågades. Att betyg ska sättas utifrån en sammantagen helhetsbedömning av elevens kunskaper är också bra.

Utredningens mest kontroversiella förslag torde vara förslaget om att införa ännu ett underkänt betyg, betyget Fx. Men vi delar utredningens slutsatser och anser att fördelarna överväger nackdelarna: dels att betyget Fx skulle ge information om hur nära en elev ligger ett godkänt betyg samt att betyget Fx ger 5 poäng och därmed ökar elevens meritvärde och chans till behörighet till gymnasiet.

Slutligen delar vi utredningens bedömning att man bör utreda om det ska finnas en godkäntgräns i den obligatoriska skolan.

Aktuell skolsituation för barn och elever med autism

Skolsituationen för barn och elever med autism är prekär. Enligt vår Skolenkät 2020 når endast 37 procent målen i svenska, engelska och matematik, vilket är en försämring i jämförelse med våra skolenkäter 2018 och 2016 då motsvarande siffra var 44 procent. Även frånvaro av andra orsaker än sjukdom och giltig frånvaro är högre nu än tidigare. I år anger 56 procent att barnet har frånvaro i någon grad vilket är en ökning med fyra procentenheter sedan 2018. Redan i lågstadiet har mer än

hälften av barnen någon frånvaro. Den långvariga frånvaron ökar. Flickor har högre frånvaro men det är fler pojkar som har längre sammanhängande frånvaro. 44 procent anger att det finns en plan för återgång till skolan men endast 10 procent menar att den planen fungerar. Orsakerna till frånvaro är främst brist på autismspecifik kompetens, brist på stöd i sociala situationer och brist på stöd i lärsituationen.

I årets enkät kan vi dock se att fler får stöd än tidigare, hela 91 procent, vilket är glädjande. Däremot får bara hälften ett stöd som fungerar och ungefär lika många anger att man följer upp stödet.

Slutligen visar enkäten på genomgående könsskillnader till exempel när det gäller barnets trivsel, samverkan med skolan och hur man ser på skolans ansvarstagande. Föräldrar till pojkar är betydligt nöjdare än föräldrar till flickor.¹

I frivaren finns många som vittnar om att barnets skolgång blivit bättre när de bytt till ett mindre sammanhang till exempel en kommunal eller en fristående resursskola. Frivaren vittnar också om de negativa konsekvenserna bristerna i skolgången får: barn blir utmattade och utbrända, får sämre psykisk hälsa: ångest, depressioner och sömnbrist. Barn och unga med autism är överrepresenterade inom tvångsvården. Bakomliggande faktorer är inte sällan att problemen startat på grund av de brister som finns i skolan och brister i annat samhälleligt stöd till barnet och familjen.

Stockholm enligt ovan

Ulla Adolfsson, ordförande

genom
Agneta Söder, intressepolitisk utredare
agneta.soder@autism.se

¹ Autism- och Aspergerförbundets Skolenkät 2020 samt tidigare skolenkäter: <https://autism.se/skolenkater>